

SLOVAN.

Štev. 51.

V Ljubljani, dne 11. decembra.

1884.

Vsebina: Slovenskim trgov. — Politične razmere na Goriškem — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Ilustracija: Pravoslavna cerkev v Spletu.

Slovenskim trgov.

Dunajska predmestja: Fünfhaus, Hernals, Währing, Neulerchenfeld in Ottakring, katera so dosle volila svoje državnozbornske poslance v skupini kmečkih občin, poslala so h grofu Taaffetu poslanstvo s prošnjo, da bi se uvrstila v mestno skupino. Minister jim je odgovoril, da priznaje njihovo željo za popolnoma opravičeno in da bode vlada še v sedanji poslednji zborbi predložila državnemu zboru zakonski načrt v zmislu njihove prošnje.

Stojimo tedaj pred važno popravo državnozbornskega volilnega reda; važno ne zaradi tega, ker se bode omejenim predmestjem dunajskim priznala bržkone jednoglasno pravica oddajanja volilnih njihovih glasov v mestni kuriji, temveč zato, ker je s to vladno akcijo izrečeno načelo, da državnozbornski volilni red v tem oziru potrebuje poprav. Nikjer pa ne stoji zapisano, da bi ravno dunajska predmestja imela prednost, katero jim priznaje sam načelnik kabineta, in da bi se ravno zaradi njih imel popraviti državnozbornski volilni red; kajti je tudi še mest in trgov po ostalih kronovinah, katerim ustavoverna stranka, bivša na krmilu, ni hotela iz strankarskih ozir priznati volilnega prava v mestni skupini.

Žalostni ostanki nekedarje vsemogočne stranke — takoimenovana združena levica — bode sicer glasovala za v začetku označeno popravo volilnega reda, ker se ji zdi vendar prenevarno zameriti se nemškimi prebivalcem dunajskih predmestij; sicer pa se bode — o tem po vsem dosedanem njenem ravnanju ne more biti dvojbe — izjavila proti vsaki drugi premembi. A mnenje te, sedaj menda popolnoma dogospodovavše stranke, ne more in ne sme biti merodavno desnici. Ona se mora na nje ozirati le v toliko, v kolikor jej bode pobijati nazore njene, ki se bodo proti obširnejši premembi državnozbornskega volilnega reda navajali in bodo bržkone poglavitno izrekli to, da je za tako politično operacijo treba navzočnosti dveh tretjin onih zdravnikov, ki imajo nalogo službovati pri porodih važnejših državnih zakonov.

Imenitnejše pa mora desnici biti vprašanje, če bi mogla ona vsled tega, ako bi ugodno, po nemških državljanih sproženo priliko, porabila v to, da bi provela obširnejšo popravo državnozbornskega volilnega reda; da bi ne ostala le pri predmestjih dunajskih, temveč posegla tudi izven Dolenje Avstrije in popravila tudi po ostalih kronovinah jednake mestom in trgov prouzročene brezozirnosti; če bi, pravimo, mogla ona po tem o državno-

zbornskih volitvah, ki se imajo vršiti prihodnjo pomlad, kaj pridobiti; če bi si v ti ali oni volilni skupini mogla zagotoviti večjo verjetnost v zmago svojega kandidata, nego je bila dosle. To pa mora važno in merodavno biti tudi vladi, o kateri, kljub njenemu dosedanemu posebno Slovencem nasproti tako mnogokrat dokazanemu omahljivemu ravnanju, vendar še ne mislimo tako slabo, da bi si sedanje neznesno stanje, sedanje svoje „biti ali ne biti“ od danes do jutri, hotela uzdržati tudi v prihodnji perijodi državnozbornske zborbe.

Zato smo prepričani, da vlada ne bode imela nič protu temu, ako državnozbornska večina predloži tudi druge take premembe volilnega reda, ki se morejo skleniti z nadpolovično večino glasov. Ne bodemo navajali, kake premembe bi to morale biti, ker vemo, da jih dobro poznajo izkušeni mnogoletni parlamantarci, kakeršnih se nahaja na prebitek v vrstah združene desnice.

Ker pa je vsekakor veliko vredno, ako so si poslanci že z naprej svesti, da ravnaajo v soglasji onih faktorjev, katerih se stvar neposredno tiče; zdi se nam vendar potrebno opozoriti naše občinstvo, posebno pa zastope narodnih naših trgov, na neko spremembo državnozbornskega volilnega reda, katera bi se dala na prizadevanje naših poslancev prav lahko izvesti, ko bi se zakoniti zastopi dotičnih trgov s prošnjami do ministerstva notranjih zadev in do državnega zbora za njo oglasili.

Po dosedanem državnozbornskem volilnem redu so namreč iz mestne skupine celjske izključeni trgi: Braslovče, Št. Jurij, Pilštanj, Planina, Podstreda, Rečica, Rajhenburg in Velenje; iz mestne volilne skupine gorenjskonotrantske trgi: Cerknica, Jesenice, Logatec, Mengiš, Motnik, Planina, Senožeče in Vipava; in iz mestne volilne skupine dolensjske trgi: Litija, Mokronog, Rateče, Sodražica in Žužemberk. Vsi ti trgi imajo po številu svojih prebivalcev, po davkih, katere plačujejo, in po obrtnosti, ki se v njih nahaja, isto pravico sprejeti biti v mestne volilne skupine, kakeršno drugi v marsikakem oziru celo neznatnejši trgi. Za to svojo pravico treba se jim je tedaj potegniti; potegniti posebno zato, ker so bili tedaj, ko se je izdelovala postava o neposrednih volitvah za državni zbor, z namenom potisnjeni v stran. In državnega zbora večina mora jim v lastnem svojem interesu ustreči; vlada pa mora

njihovo pravico priznati isto tako, kakor je priznala ono dunajskih predmestij.

Tedaj, slovenski trgi! ganite se! Pošiljajte v navedenem zmislu peticije do ministerstva in državnega zbora. One ne smejo in ne morejo ostati neuspešne. Vi pa storite s tem mnogo za svojo domovino in svoj na-

rod; kajti po tako izvedenih premembah volilnega reda zagotovi si slovenska narodna stranka svojega poslanca v celjski mestni skupini in prepreči, da bi dolensko skupino zastopal še kedaj kak narodni renegat, kakor v predposlednjem obdobji državnega zbora. Bog i sreća junačka! — 5.

Politične razmere na Goriškem.

O naših razmerah ima zdaj slovenski in slovanski svet čudne, ali vsaj nejasne pojme. Malo dopisov dohaja z Goriškega med svet in še teh uniči nekatere državno-pravdniška roka. Prav bode torej, ako naše razmere razjasnimo nekoliko natančneje, seveda vedno z ozirom na meč državnega pravnika.

Smelo trdimo, da še nikdar niso bile različne stranke na Goriškem tako jedine nasproti Slovencev, kakor zdaj. Bogati in mogočni gospodje Ritterji, kateri so v sorodu z gospodom baronom Pretisom in imajo odločujočo besedo v tukajšnjem mestnem zboru in med tukaj bivajočimi Nemci, spoznavali so vedno, da so Slovenci na Goriškem državi in cesarju zvesti živelj, katerega sicer niso podpirali, a tudi ne zavirali v njegovem razvoju. Ti gospodje, katerim se pokoravajo vsi Nemci, nekateri z nejevoljo, začeli so se bratiti z najskrajnejšimi Italijani v naklepih proti Slovencev obrnenih. Še pred malo leti so ti gospodje radostno gledali slovenske kresove proti italijanski pohlepčnosti na hribovih pri Podgori, a zdaj se, napolnjeni nekega iz Trsta dohajajočega vetriča, nikakor ne sramujejo pobratimstva s Favetovci in „Corrierjevci“, da bi le ovirali vse one, kateri podpirajo Taaffetovo vlado, osobito Slovence, pričakujoče še zmirom od grofa Taaffa, da izpolni svojo nalogo o enakopravnosti vseh narodov.

Kaj so Favetovci na Goriškem in kaj imajo Slovenci pričakovati od njih, to je menda že vsakemu znano, kdor se le količkaj briga za naše razmere. Kam ti gospodje merijo, to je tudi najvišjim krogom znano. Da nas ti ne ljubijo in nam vse pravice odrekajo, umeje se po sebi. Kaj so Corrierjevci, je manj znano. Oni so namreč pripadniki Corrierjeve stranke, lista, kateri že nekaj let izhaja, in čegar načela se lahko spoznajo iz njegovih izjav: da sta mu lista „Independente“ in „Istria“ najsimpatičnejša lista; Corriere je list, kateremu naš poknežen nadvladika ne ugaja le zaradi tega, ker ima smrtni greh na sebi, da je rojen Slovenec (ipsissima verba). Ta list je pričel ljut boj proti Slovencev že v začetku svojega izhajanja, kateri je potem nadaljeval, a na nenavaden način je začel hujskati proti nam o priliki namerjane slavnosti podpornega društva v Gorici s člankom „La grande Slovenia“, katerega ni zasegel državni pravdnik, pač pa policija drugi ali tretji dan, ko je bil list izdan. Vsak se je čudil, kje je dobila stranka italijanisivov toliko poguma, da na tak način ščuva proti Slovencev; vsak je radovedno vpraševal, kako se more kaj jednekega dovoliti. Toda kdor uči naravne zakone, temu je marsikaj jasno, kar je prostaku čudo.

Takemu je razumno, zakaj se izpolnjuje srčna želja tukajšnjih italijanisivov, da smejo vendar osnovati stolico za italijanski jezik v Gorici; zakaj se ravno sedaj snuje politično društvo „Unione“ itd.

Imamo tudi tako imenovano konzervativno italijansko stranko, katera se je vedno delala pravično nasproti pravičnim zahtevam Slovencev; stranko, katera je vedno bolj gledala na to, kaj vlada želi, in se po tem tudi ravnala. Stranka je še precej močna, a zdaj so ji otrpneli vsi udje pravicoljubja, ona ni spregovorila niti besedice zoper strašansko ščuvanje „Corrierjevo“ o označeni slavnosti podpornega društva; zdaj ji je tudi jezik okamnel, ko bi imela izpregovoriti besedo o naklepih italijanske stranke proti oni slavnosti, v pravdi Fitza in Makuca do pičice dognanih in od c. kr. sodišča pripoznanih. Da hodijo njeni pristaši pod pazduho s Favetovci in protestanti Ritterji, temu se ni čuditi, saj se jim zagotavlja od merodavne strani, da so prvi „dobri Avstrijci“ a drugi — no uplivni možje. Čemu se torej bati?

Vsi ti in še drugi elementi, katerih nočemo imenovati, dasi povsema različni v svojih težnjah, so zdaj jedini v naklepih proti Slovencev. Vsa nemška in italijanska politična in nepolitična društva se bratijo z namenom, da bi uničili Slovence, le jedno društvo se v tem razlikuje, patrijotsko društvo, ki obseza vse narodnosti z jednako ljubeznijo, in to je društvo veteransko. Ono je slavilo zadnjič cesarjev rojstni dan med Slovenci v Mirnem, zdaj pa toguje in umira!

Da se je vsem navedenim strankam posrečilo zabraniti slavnost podpornega društva, kdo se more temu čuditi? Politična oblast, kateri ni nič neznanega, bila je pač primorana (ali kali) pritiskati na društvenega predsednika, da uradno dovoljen program v zadnjem trenutku skrči, in to gotovo le iz ljubezni do Slovencev, da bi se jim kaj žalega ne pripetilo. In če bi kdo hotel dvojiti o dobri volji politične oblasti, pouči se lahko takoj iz označene pravde Fitza in Makuca, katero je ona prouzročila, da temu ni tako. Sodišče samo je pripoznalo, da sta namerjala imenovana gospoda slavnost motiti, in ja oprostila, ker jima ni mogla po zakonih do živega. In ako noče pri vsem tem kdo verovati v dobro voljo naše vlade, naj nastopi in ji kaj očita!

Imamo pa še drugo društvo v Gorici, katero se je pred poldrugim letom osnovalo, „Goriško ljudsko posojilnico“. Leta in leta so govorili in pisali Lahi o potrebi denarnega zavoda za Gorico, a stvar je vedno

spala, ker se je Ritterju ni ljubilo zbuditi; še le, ko je zagledala naša posojilnica beli dan, sklenili so nekateri gospodje, osnovati jednako društvo. „Banka popolare“ se zove ta zavod, ki začinja ravno poslovati; kumi so mu vsi Ritterji in Bockmanni, sorodniki gospoda barona Pretisa, župan goriški in drugi gospodje iz vseh gori navedenih strank.

Bralna društva imamo tri: nemško „Concordijo“, kateri predseduje gospod baron Rechbach, c. kr. okrajni glavar v Gorici, slovensko čitalnico in laški „Gabinetto di lettura“, o katerem bi se dalo marsikaj pisati, pa danes ni prostora. Prvo dvojje društev je v isti hiši in ima do zdaj skupno dvorano. Pogodba med njima sklenena preteče koncem 1885. leta, a v bodoče daje „Concordija“ laškemu društvu „Gabinetto“ prednost in čitalnica si mora iskati novih dvoran. Da se je vse to zgodilo proti volji gospoda glavarja Rechbacha, kateri je vedno poudarjal, da mu je dolžnost združevati različne stranke, a ne razdvajati, kdo more o tem dvojiti? O ti zadevi sicer bomo prilično jasnejše govorili.

Pri vsem tem niso gospodje še zadovoljni. Da bi nam odvzeli vsako upanje v boljšo bodočnost, pišejo sami v liste svoje vrste, v graško „Tagespošta“ in „Neue freie Presse“ senzacijske stvari. Najprej je prinesla „Tagespošta“ dopis, kateri trdi, da so slovanski listi objavili vest, da pride baron Conrad iz Spleta namesto barona Rechbacha za glavarja v Gorico, kar je očitna laž, kajti nijeden naših listov ni o tem izpregovoril niti besedice. Ta dopis je pobral hitro tudi goriški „Corriere“ ter namežiknil visoki osebi, katera ima velik upliv pri dvoru, naj za to dela, da se to zapreči. Skoro potem je prinesel „Corriere“ drugo notico iz graške tetke, katera pravi, da oseba, ki občuje z grofom Coroninom, zagotavlja, da npenja zadnji vse moči, da bi zabranil premeščenje tega političnega oblastnika (Conrada) iz Spleta sem. Zdi se verjetno, tako nadaljuje ona oseba, da bi se grof Coronini odpovedal celo svojemu mestu deželnega glavarja, ako bi se zgodila ta prememba. Jednak dopis je prinesel

list „Neue freie Presse“, ki pravi, da Slovenci žele odstranjenje barona Rechbacha, kateremu naj bi bil naslednik baron Conrad. Vender je znana stvar, pravi dopisnik, da je vsem ljudem sojeno umreti, ne da bi videli izpolnjene le polovice svojih želj itd. Namen dopisov je jasen. Barona Rechbacha je treba v prvi vrsti našuntati na Slovence, drugo pa dokazati, da na Primorskem nima grof Taaffe pravice premeščati uradnikov, temveč glavar grof Coronini, katerega s tem tudi popolnoma za se reklamujejo in ga nam in svetu kot sovražnika Slovencev kažejo.

A tudi to še ne zadostuje, da bi razdvojili narodno našo stranko, trosijo Italijani in vladni Nemci laži o slabem duševnem stanju o gospodu, katerega bi radi pokazali nevednemu narodu kot žrtvo narodnih voliteljev ter s tem uničili njih upliv pri našem ljudstvu. Žal da se jim je nekdo že vjel.

A vse te zveze, spletke in nakane, katerih ost je v prvi vrsti obrnena proti volitvam za državni zbor v prihodnjem poletju in posredoma tudi proti vladi grofa Taaffa, razbile se bodo stalno na politični prebujenosti našega naroda. Vender pa moramo že zdaj opozoriti vse rodoljube, da so previdni in da ne gredo nekakim zvijačam na limanice. Proč z vsako osebno mržnjo, z vsako nezlogo! Vse dopisnike različnih slovenskih listov in vse naše liste prosimo, da so jako previdni, predno pišejo oziroma sprejmejo dopise v svoje predele, ki se tičejo naših zadev. Sovražnik iz koristi, osebne simpatije in osebna prepričanja obrača večkrat v svojo korist. Vsak list bi nehote podpiral naše najhujše sovražnike, ako bi sprejemal dopise, kateri nezlogo med nas in narod trosijo. Še jedenkrat torej: pozor! Noben list naj se ne izgovarja, da mu niso naše razmere znane, iz „Soče“, katere se je oklenila ogromna večina naroda in je sedaj res njegovo glasilo, pouči se lahko vsakdo, komur je mar blagor slovenskega naroda na Goriškem, natančno o naših razmerah in namenih.

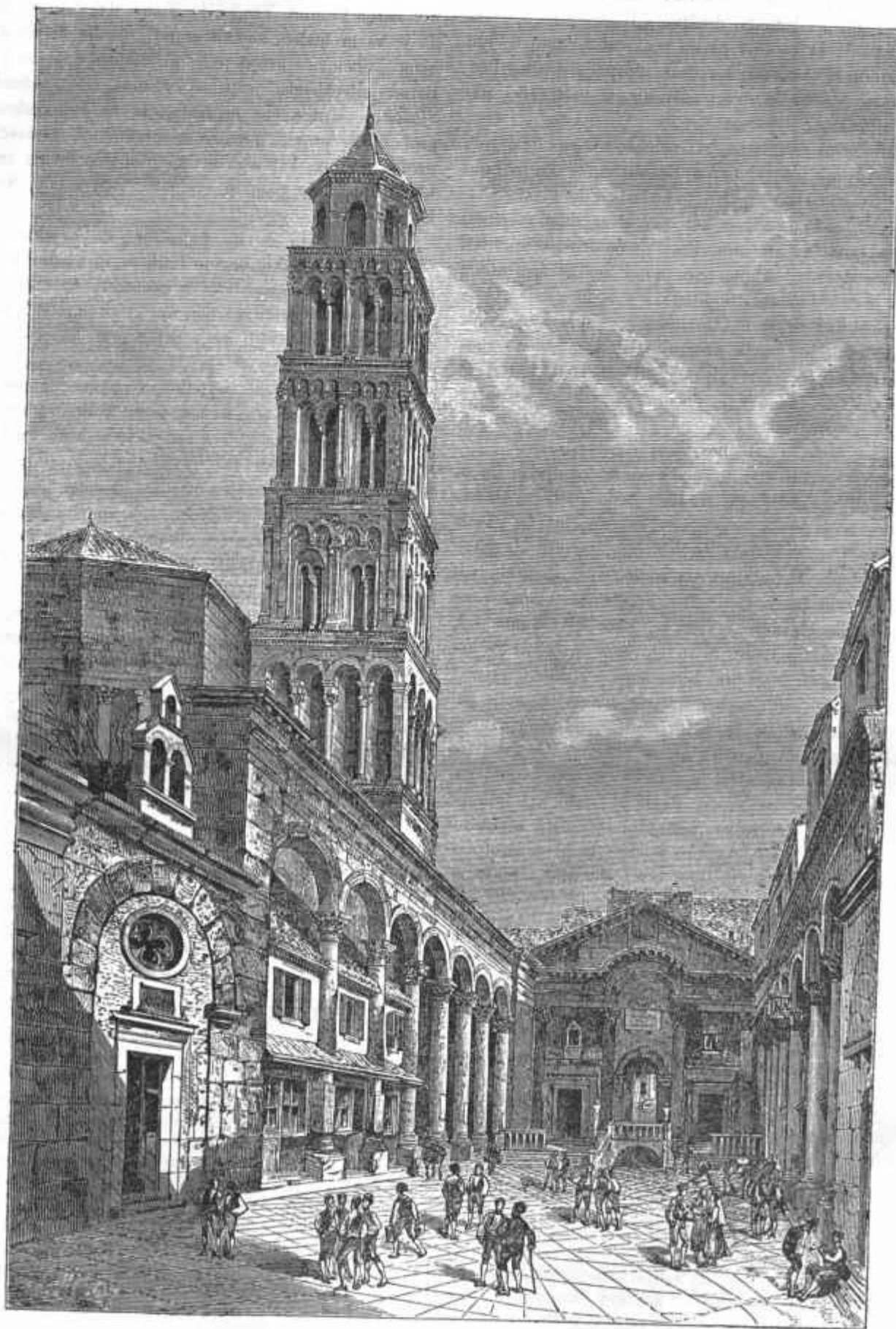
Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(„Ljudska knjižnica,“ recte „Narodna knjižnica.“), Zopet nam rase na književnem polju našem obilo dobrega obetajoča cvetlica; malone da je že pognala kal in Slovincem jo bode le treba gojiti, pridno negovati, da nam na suhi naši književni zemlji ne usahne prehitro. Gospod Leop. Kordeš bode namreč že koncem tega meseca izdal v Mariboru v Janeza Leona tiskarni in zalogi prvi snopič „Ljudske knjižnice“ in vabi Slovence na naročbo. Nadejamo se, da se bode narod obilno oglašal, ker bode pisana „v gladki, pravilni slovensčini“, kakor nam obeta gospod izdavitelj (a ne: izdatelj); namenjena je prostemu ljudstvu, posebe pa odrasli mladini. „Ljudske knjižnice“ prideta vsak mesec na svetlo dva po četiri tiskane pole obsežna snopiča; cena za četrt leta 48 kr., za pol leta 90 kr., a za vse leto 1 gld. 70 kr. Pojedini snopiči se bodo dobivali s poštnino vred po 8 kr., a brez poštnine po 6 kr. Izdavitelj bode nam najprej podajal prevode iz nemščine, pozneje pa tudi iz slovan-

skih jezikov; obečal nam je na to gledati, da bode jezik priprost, gladek, v vsakem oziru pravilen. Tega obečanja se veselimo, zato tudi upamo, da ostane gospod izdavitelj mož beseda. Samo nekaj bi ga prosili. Novo podjetje je imenoval „Ljudsko“ knjižnico. Ljudski znači v slovenskem jeziku „tuj, fremd“; a da gospod izdavitelj nima „tuje“ knjižice v mislih, to mu radi verujemo; zategadelj ga prosimo, naj krsti svoje duševno dete s pravim imenom „Narodna“ knjižnica, kar more storiti tem lažje, ker že imamo „Narodno biblioteko“, a on naj nam da „Narodno knjižnico“. Na ti premembi bomo mu tudi mi hvaležni. Torej cveti: „Narodna knjižnica!“

(*Gibanje na korist „Narodnem domu“* biva od dne do dne živahnejše. Posebno od onega časa, odkar so razstavljeni pri raznih ljubljanskih trgovcih v resnici prekrasni dobitki, začelo je narodno občinstvo prav pridno kupovati srečke. — Tako se jih je dne 6. t. m. na Miklavževem večeru v ljubljanski čitalnici prodalo 170, dne

Stolna cerkev v Spletu.

(Stran 432.)

7. t. m. o veselici pevskega društva „Slavca“ pa 20; tedaj jedina dva večera 190. Rodoljubne dame ljubljanske, na čelu jim neutrudna in vsestranski delavna gospa A. Murnikova, store, kolikor je v njihovi moči, da bi se loterija kar najboljše obnesla. Tudi iz drugih slovanskih dežel prihaja poslednje dni mnogo lepih dokazov slovanske uzajemnosti: tako je n. pr. mesto Požega kupilo večje število sreček.

(„Narodni dom“ v Novem Mestu.) Gospod dr. Albin Poznik, predsednik čitalnice novomeške, vabi vse Slovence, da prineso kateri krajcar na žrtvenik svetega domoljubja za notranji okras novomeškega „Narodnega doma“, kateri se bode slovesno odprl drugo leto. Doneski naj se pošiljajo g. predsedniku.

(Ljubljanske osnovne šole) so bile v zmislu deželnega zakona od dne 19. decembra 1870. in po razpisu c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega od dne 8. oktobra 1870 tako uravnaue, da je bila na njih slovenščina učni jezik za vse predmete; nemščina pa še le od 3. razreda na dalje obvezni učni predmet. Nikdo ni tedaj misliti, da taka uredba ljubljanskih osnovnih šol ne zadostuje in neznane so bile zahteve po nemških osnovnih šolah. Še le leta 1878. je tedanji nemčurski mestni zastop iz golega sovraštva do našega jezika sklenil, da se imajo mestne osnovne šole ponemčiti in c. kr. deželni šolski svet, v katerem so sedeli isti gospodje, ki so v mestnem zastopu predložili dotični predlog, privolil je v ta pedagogijski nezmisel. — Leta 1882. je prosil mestni zastop ljubljanski c. k. deželni šolski svet, da bi se na mestnih osnovnih šolah zopet uvele glede učnega jezika iste razmere, ki so bile do leta 1878. in le ta mu je, spoznavši opravičenost njegove prošnje, tudi pritrdiril ter s šolskim letom 1883/84 uvel zopet slovenščino za učni jezik, nemščino pa od 3. razreda na dalje za obvezni učni predmet. C. kr. naučno ministerstvo pa je ta njegov ukrep razveljavilo ter ne zmenivši se za mnenje zakonitega zastopa mestne šolske občine, s šolskim letom 1884/85 uvelo zopet na vseh osnovnih šolah ljubljanskih od prvega razreda na dalje nemški ponk; češ, da to ostane, dokler ljubljanski mestni zastop ne ustanovi dveh nemških osnovnih šol. Solo obiskujočih otrok je v Ljubljani po poročilu nadzornika Hrovata **2018 slovenske in 140 nemške narodnosti**. Teh 1808 otrok slovenske narodnosti torej letos ne dobiva pouka v svojem materinem jeziku: a vendar c. k. deželni šolski svet, katerega nekateri nagajivci obrekujejo, da ima narodno večino, ni storil ničesar, da bi jim ga izposloval. Pač pa je mestni zastop sklenil pritožiti se zaradi te naredbe pri ministerstvu in ako bi to nič ne pomagalo, pri upravnem sodišči. — Deželni šolski svet je imel dne 4. t. m. sejo, v kateri je sklenil: **prvič**, da mestna občina ljubljanska mora napraviti s šolskim letom 1884/85 dve nemški šoli, in **drugič**, da se sedanje mestne osnovne šole od prihodnjega šolskega leta naprej poslovenijo. — To so gola fakta. Tolmačiti jih iz dobro znanih uzrokov ne smemo. Morala, katera izhaja iz teh fakt, pa je: **140 nemških** otrok ne sme biti v Ljubljani niti trenotek brez pouka v materinem jeziku; **2018 slovenskih** otrok pa je lahko celo leto.

(Višja matematika.) Naslov profesorja višje matematike zasluđuje c. kr. mestni šolski nadzornik Blaž Hrovat. V svojem „nemerodavnem“ poročilu glede nemških osnovnih šol v Ljubljani je izmodroval namreč ta piramidalni matematični stavek:

V Ljubljani je vseh nemških javne osnovne šole obiskujočih otrok 140
Če hočemo dobiti pravo število nemških otrok, treba je k tem priračuniti še 203
otrok onih roditeljev, kateri prosijo za ustanovljenje nemške šole in tedaj bodemo videli, da je vseh za šolo godnih nemških otrok v Ljubljani . 343

Gospod ravnatelj in nadzornik bi moral vsaj toliko poznati ljubljanske šolske razmere in toliko razsoditi, da bi bil opazil, da je večina prvoimenovanih otrok še jedenkrat prišteta v drugič navedenim.

Z Dunaja, dne 2. decembra. [Izv. dopis.] (Slovanski koncert.) Gotovo bodem bralcem „Slovana“ ustregel, ako opišem v kratkih črtah, „Koncertno besedo“, ki jo je Slovansko pevsko društvo priredilo pretekli teden v cvetličnih dvoranah. To vrlo društvo si prizadeva že tri in dvajset let v metropoli avstrijski dostojno zastopati slovansko glasbeno umetnost in slovansko petje. In res ni naobraženega Slovana na Dunaji, ki bi ne bil rad prihajal poslušat prekrasnega petja dobro izurjenih slovanskih pevcev, katerih vodja je že mnogo let vrli slovanski muzik g. A. H. Buchta. — Koncert se je pričel s slovenskim zborom Hajdrihovim: Hercegovska. Ta zbor je krasen in pevci so ga peli ognjevito in natančno, tako, da je občinstvo pokazalo z obilnim priznavanjem svojo zadovoljnost. Ženski zbor, ki je nastopil v drugi točki: Bendlova „Dobrou noc“ (troglasni ženski zbor s spremljevanjem klavirja), je premagal sicer dobro teškote skladbene, a pesem ni hvaležna. Gospica Matilda Koerberjeva, vrla Slovanka češkega rodu, pela je najprvo Thomasovo romanco „Zda znaš ten kraj“ in V. Novotnega pesmi „Srdce mé“ in „Rozkošná divčina“. Gospica ta ima krasen glas, je dobro izurjena in bode gotovo pevka, kateri se bode reklo, da je popolna umetnica. Njena unanost in njeno kretanje je celo prikupljivo, tako da je občinstvo že s prvo pesmijo očarala. Od hrvaškega skladatelja Gjura Eisenhuta slovanskemu pevskeemu društvu posvečeni zbor „Putnik“ šteje se med teške zборе, ravno tako Havlasov srbski zbor „Padajte bračo“. Pevci so izveli obe točki točno. Gosp. Jos. Lahor, slepec od rojstnega dne, a vender umetnik, ki na Dunaji slovi med prvimi, igral je na klavirji Rubinsteinovo romanco in Chopinovo Scherzo. Marljivega skladatelja in uda slovanskega pevskega društva gospod Konst. Pahode skladbi: „Kalina malina“ in „Dievča“, pel je oktet (gg. Mlčoch, Vilimek, Stibler, dr. Kostlivý, Jiřík, Stantejský, Jahoda in Freund). Te dve slovaški pesmi sta se celo prikupili. Kaj da more ta genijalen pevovodja in iskreno uneti pevci in pevke, pokazal je mešani zbor Baginov „Křižáci na moři“, ki ga je priredil K. Bendl. Ta velik koralni prizor se je pel istinito prekrasno. Po koncertu je igrala godba c. kr. pešpolka nadvojvode Parme več slovanskih komadov, ki so mnogoštevilno občinstvo celo naudušili. Na zadnje je bil ples, katerega se je udeležilo gotovo čez 150 parov. Vse tri cvetlične dvorane so bile polne. Izmed odličnjakov so bili pri koncertu: sekcijski šef v justičnem ministerstvu, dvorni svetovalec Touchlý, dalje dvorni svetovalci Mathyáš, Prošek, Petruška; državni poslanci Nedopil, dr. Dostal in Schindler; izmed Slovencev imenovati mi je dvornega in sodniškega odvetnika dr. Babnika s soprogo, dr. Firbasa s soprogo, prof. Šumana, dr. Lesjaka s soprogo, dr. Jurtelo, Plantana, Sežuna i.d. — l.

Istra, dne 7. decembra. [Izv. dopis.] V letošnjem letu nam je v tržaški vladikovini pobrala nemila smrt mnogo narodnih in svojemu stanu zvestih duhovnikov. Imen ne bodem navajal, a vender nekaj ne smem zamolčati, da bode svet vedel, da sovraštvo do Slovanov še po smrti ne preneha v srcih naših italijanisimov. Ljudje, katerim je na srci, da bi hrvaški narod v Istriji olikali (??) včasih tako daleč zabredejo v svoji zagrizenosti, da bi se morali samih sebe sramovati. A preidimo k stvari. Umrl je v Sovinjaku 7. sušca t. l. vrli župnik Ivan Jeleneč. Polnih trinajst let je pasel svoje ovčice

in je bil pravi duhovni oče svojim župljanom. A treba je bilo slovo dati temu svetu in se preseliti v kraj, kjer se mu ni bati ne verskih ne narodnih nasprotnikov. Smrt poravnava vse, o smrti se odpušča tudi najhujšemu neprijatelju; a ne tako pri nas. Sovraštvo kulturonošnih (? Ur.) Lahonov ide še preko groba. Poslušajte! 17. novembra pride v Sovinjak netjak pokojnega župnika Ignacij Jelenec s svojo sestro z namenom, da bi postavil nagrobni spomenik svojemu nepozabljivemu strijcu, in to seveda s hrvaškimi napisom. A tu treba govoriti z občinskimi glavarjem in njegovimi zastopniki. Kaj mislite, da je ta lahonska zmes dovolila postaviti spomenik? O kaj še, spomenik se ne sme postaviti, ker je napis hrvaški, a ne italijanski. Ni li to barbarstvo? So li to ljudje, kateri se smejo imenovati olikane? De mortuis nil nisi bene. Pred smrtjo vsak človek oprasča svojemu sovražniku, dasi je morda trdega srca, a naši lohončiči ne oprasčajo, kar je slovanskega, ne pred smrtjo ne po smrti. Bilo je neko nedeljo, ko je pokojni župnik Jelenec, vidivši, da se bode morda moral tudi on v kratkem ločiti od tega sveta, prosil izpred oltarja zbrane župljane, naj mu oprosté, ako je komu kedaj storil kaj žalega. Plakajoče ljudstvo mu je rado oprostilo, ako je sploh kaj imelo oprostiti; a nekdo vendar ni hotel oprostiti; trd je ostal, on ga hoče sovražiti še pod črno zemljo. Kdo je bil, ni treba pripovedovati. Uboga Istra! Zares si uboga in bodeš ostala, doler se ne rešiš izpod teškega suznjega jarma teh pijavk, narodnih tlačiteljev in sovražnikov.

Povedati moram še, da je pokojnikov netjak potrosil za spomenik 150 goldinarjev, a sovinjski občinski glavar je imel srce zahtevati od njega, da mu plača zemljišče, kjer je zakopan pokojnik. No sedaj si lahko razjasnite, kako se nam godi tu v Istri. Ljudje te vrste so prave hijene, katere še mrtvih ljudi ne morejo pri miru pustiti. Kaj takega seveda se more le pri nas zgoditi; dvojim, da bi bili divjaki v američanskih gozdih slabši.

Nasprotniki naši nam očitajo, da smo barbarji, ljudstvo, katero je še daleč za drugimi. A da slišimo stvari iz dežele, katera se imenuje mater olike, slučaj, kateri bodem navel, ne vem, ali so taki ljudje res olikani, ali pa so večji barbarji, nego Turki. Čita se v laškem listu „Secolo“, da je neki posestnik znamenitega laškega mesta ob vinski trgatvi zapovedal delavcem privezati torbe čez usta, da bi mu ne mogli grozdja zobati! Stvar bi bila sama na sebi smešna, a v drugem oziru pa je pravo barbarstvo. Kedaj ste videli našega Dolenjca, da bi bil ob trgatvi obešal torbe okolo ust svojih delavcev? Da jih devlje svojim volom okoli gobca, da mu ne narejajo škode, je res, a razloček med človekom in volom je velik. Ko bi se pri nas kaj takega pripetilo, kam bi se morali skriti pred napadi naših nasprotnikov? In to se je zgodilo v blaženi Italiji, kamor tako želimo — ne, hotel sem reči želijo naši neodrešenci.

Iz Gorice, dne 8. decembra. [Izv. dopis.] V tem tednu nam je zabeležiti izid prvega občnega zbora italijanskega društva „Unione“. Pravila tega političnega društva je bilo že pred mesecem dni potrdilo c. kr. namestništvo v Trstu, a občnega zbora ni hotel sklicati osnovalni odbor, dasi se je govorilo po deželi, da se je oglasilo na tisoče društvenikov. Dan pred občnim zborom je glasilo tukajšnjih italijanisivov posebno še Goričanom na srce polagalo, naj bi pomislili in si zapomnili, da biva

v mestu samem 14.020 Italijanov. A pri vsem tem je bila udeležitev majhna, da celo prav skromna, kajti pri glasovanju v magistratni veliki dvorani je bilo oddanih 64 (beri: šestdeset in štiri) glasov, od teh je dobil predsednik dr. Versegnassi, deželni poslanec, skupaj 61. Če se pomisli, da je štel osnovalni odbor 17 udov in če se v pošteveh jemlje, da so bili v prvi seji navzočni vsi uradniki magistratni, neizimši g. župana Maurovicha, potem je vendar naš izrek o majhni udeležitvi opravičen. Še bolj kot ta borna udeležitev so nas iznenadili govori predsednika in drugih. Tem gospodom se je videlo potrebno že v prvi seji se pečati s Slovenci. Že predsednik je poudarjal, da je neizogibno potrebno, s Slovenci v miru živeti. Bivši predsednik osnovalnega odbora g. Venutti, zagrizen Italijan, priduševal se je celo, da je absolutno neresnična vest, razglašena po nasprotnih listih, češ društvu je namen delovati proti Slovencem. Govornik je poudarjal, da hočejo s sodeželani druge narodnosti v miru živeti ter le pravice Italijanov s postavnimi sredstvi braniti. Le kader bi hoteli Slovenci prekoračiti meje svojih pravic in svojega področja, potem se bodo oni postavili po konci. A kje pričinja meja njihovih pravic, tega niso povedali, in baš v ti luknji tiči lisjak skrit. V torek je imel novi odbor sejo in je sklenil govore občnega zbora po možnosti širiti po pokrajini. Pa ne da bi hoteli našim kmetom in gospodom na kmetih s tem kazati, kako so spravljivi, pohlevni, kako hočejo spoštovati njih jezik, njih pravice itd.?? Ta nepričakovana ljubezen in obetanja, ki so z dosedanjimi dejanji v neposrednem nasprotju, so nam nekoliko sumljiva in g. dr. Venutti ni mož, ki bi nam bil porok, da izvirajo te izjave iz prepričanja in da imajo resno podstavo, sicer pa vderemo! — mi bomo vsekakor pozorni.

Dozdanja dejanja teh Venuttijev e tutti quanti so pač povsema nasprotna spravljivosti, katero sedaj kaže odbor, in Slovencem je prav lahko uničiti vsak manever, kateri bi gospodje v tem oziru hoteli osnovati, le nekaj številke novejšega humorističnega lista brez vsakega humorja, imenovanega Frezza (= Fetzen) naj prevedejo in med ljudstvo pošljejo, — pa bode. Ostudnejšega lista, ki bi Slovence ščuval, grdil, psoval in blatil, nego je označen „Fetzen“, ni ga na svetu.

Nemškem društvu „Concordija“, v katero so morali pristopiti vsi častniki tukajšnjega pešpolka (blizo 60) in katero bi brez teh prisiljenih društvenikov gotovo kmalu propalo, posrečilo se je že drugič, da je čitalnico iz sedanjega stanovanja potisnilo. Zvezala se je „Concordija“ v ta namen z italijanskim društvom „Gabinetto di lettura“, da bi le Slovence v zadrego spravila. Zadeva ima politično lice in čudno je le, da se c. kr. častniki zlorabijo v to, da se Slovenci žalijo, kajti ponavljamo, da ni onih v onem društvu, moralo bi ono v teku jednega leta poginiti. Da je društvu na čelu c. kr. glavar goriški, to je le znamenje časa. Sicer pa, kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

To in že zadnjič označeno vedenje deželnega glavarja grofa Coroninija v zadevi Rehbach-Conradovi, ki je pa še zmirom in status quo ante, zanima najbolj tukajšnje slovenske kroge. Če še dodamo, da je bil semenj sv. Andreja v ponedeljek 1. t. m. prav dobro obiskovan, da so isti dan naši Brici na Travniku začeli slovenske pesmi peti, a da jih je policija motila in jednega celo zaprla, zvršili smo poročilo zadnjega tedna.

Ostali slovanski svet.

(Stolna cerkev v Spletu.) [K sliki.] O Dalmaciji se med nami govori, kakor o polupoabljeni deželi in mnogi izmed nas, ki je sicer že videl Riviero di Levante in Po-

nente; ki dobro pozna Pizo, Livorno, Spezzio, Genova in Nizzo, obrnil se bode z nekakim pomilujočim smehljajem od tebe, ako mu začneš govoriti o dalmatinskih

obalah in otokih: o Zadru, Šibeniku, Spletu, Dobrovniku in Kotoru. In vendar je Dalmacija slovanska dežela; vendar njene obale — ne sicer po bujnosti narave, pač pa po znameniti svoji formaciji in slikovitosti — morejo tekrovati z ljubko obalo ligurijske Riviere. Kaj pa še le njeni otoki! Te skoro neštevilne iz srebročiste morske gladine vzdigujoče se skale, na katerih so kakor školjke posute bele bišice dalmatinskih ribičev in po cellem svetu znanih, neustrašljivih mornarjev! Zares, kedar te brza ladija nese med obalo in otoki; kedar zamaknjeno obračša svoje oči v prekrasne odpirajoče se ti naravne slike; kedar veselo pozdravljaš bela mesta ob morji; — tedaj se ti radosti širi srce: radosti o tem, da je vsa ta krasota last slovanskega rodú.

Med mesti dalmatinskimi je za nas Slovane najznamenitejši staroslavni Dobrovnik; najlepši in največji pa je Splet. O krasnem tem mestu, katero je sezidano na konci najrodovitnejše okolice dalmatinske, v neposrednji bližini zelene solinske doline ob kastelanskem zalivu, izpregovorili hodemo obširnejše v prihodnjem letu, ko podamo svojim bralcem sliko njegovo. Za danes opozarjamo le, da je polovica mesta sezidana v ozidje nekdanje Dijoklecijanove palače.

Stolna cerkev sv. Dujma, katere sliko priobčujemo danes, bila je nekedar tempelj Jupiterjev, ali po drugih Dianin. Ta cerkev, katera se sedaj na stroške države pod nadzorstvom veščakov popravlja tako, da ohrani ves prvotni svoj značaj, je krasen spomenik rimske arhitektonske umetnosti. Cerkev je pravilna, 14 metrov v premeri široka rotunda, katere kuplja, sloneča na štirih obrovskih kamenitnih stebrih s prekrasno izdelanimi kapiteli, je 26 metrov visoka. Lepi, visoki, iz samega kamena zidani zvonik, bil je postavljen v 14. stoletju in se, ker se je v teku časa vsled vremenskih uplivov silno poškodoval, tudi sedaj popravlja.

(*Neverjetno vest poročajo iz Gradca „Národní Listy.“*) Brzjavlja se jim namreč, da je baron Kübeck po vladnem ukazu šel nadzorovat po Štirskem, da se pouči o željah Slovencev. Ne vemo, koliko ima to poročilo resnice; to pa vemo, da bi bilo ministerstvo ako mu je res kaj do tega lahko se že davno temeljito in natančno poučilo o željah in zahtevah štirskih Slovencev. O barona Kübecka potovanju pa si obetamo za narod naš negativnega uspeha.

(*Pevca himne „Hej Slovani“, sivolasi starček Samuel Tomašik,*) je ustregel želji mnogih svojih častilcev na Češkem ter se odločil nastopiti o neprijaznem tem letnem času dolgo in trudapolno pot iz Chyžne pri Tisovci na Severnem Ogrskem v zlato mater Prago. Z deputacijo, katera mu je prinesla častni dar češkega naroda — vsa zbirka je narastla na 2500 goldinarjev, — in v spremstvu najznamenitejših slovaških rodoljubov, prijateljev svojih, nastopil je pot in dospel, bivši na vseh moravskih in čeških postajah navdušeno pozdravljan, dne 25. m. m. v Prago. Na kolodvoru ga je pričakovala poleg mnogih društvenih poslanstev, neštevilna množica ljudstva, katera ga je pozdravila, ko se je po dogovoru s slovansko trobojnico dalo znamenje iz vagona, v katerem se je pripeljal, z gromovitim klicanjem „Slava!“ V imenu sprejemnega odbora je pozdravil starega pesnika s pristrčnimi besedami deželni poslanec dr. Herold. Tomašik je bil o dokazih ljubezni in spoštovanja, katere je videl na vsem potovanju in o velikanskem sprejemu

tako ginjen, da je solznih oči odgovoril: „Jako srečnega se štejem, da mi je vsemogočni Bog izkazal veliko milost, da po preteku petdesetih let zopet vidim to drago, milo Prago, v kateri sem živel v mladosti. Prišel sem sedaj v milo slovansko Prago in morem s Simeonom reči: Gospod! pusti umreti sedaj svojega služabnika, kajti moje oči so vidile odrešenje mojega naroda!“ — Za neizrekljivega naudušenja je zapela zbrana množica kakor iz jednega grla pesem „Hej Slované“. Med tem pa so akademiki izpregli konje od kočije, v kateri se je imel peljati Tomašik in odpeljali so ga, — kljubo vsemu ugovarjanju njegovemu — sami v gostilno k „Črnemu konju“. — Na čast njemu in spremljajočim ga prijateljem njegovim so bili razni koncerti, banketi in slavnostna predstava v gledališči. Tudi si je Tomašik ogledal vse znamenitosti praške in se ni mogel dosti načuditi velikanskemu napredku češkega naroda od tedaj, ko je on na pol v obupu o njegovi bodočnosti, zložil pesem, katera je, ne le njemu, ampak vsemu slovanskemu svetu postala to, kar je Francozu marsellaisa.

V soboto dne 29. m. m. je odpotoval Tomašik zopet na svoj dom; ustavivši se medpotoma še v Češkem Brodu in Olomuci, kjer ste se isto tako njemu na čast priredili lepi slavnosti. — Znamenito je, da je Tomašik prejel toliko vabil iz raznih čeških mest, da bi gotovo ne bil prišel do novega leta domu, ko bi bil hotel vsem ustreči.

Tako Čehi časte zaslužne svoje može. Zato se pa v vsem narodnem njihovem napredku vidi blagoslov božji.

(*Nemška spravljivost.*) V Olomuci je bil pretekli teden shod poslancev vseh gasilnih društev moravskih. Posvetovati se je imel le o upravnih zadevah. A Nemci, kateri ne morejo vztrpeti, da ne bi o vsaki priliki pokazali svojega sovraštva do slovanskih si sosedov, zavlekli so tudi v ta shod politične pogovore. Sklenili so namreč poslati prošnjo deželnemu zboru, da bi se društvena blagajnica razdelila v nemško in slovansko. Ker je dosle nemških gasilnih društev mnogo več, nego čeških, hočejo s tem večji del imenja društvenega dobiti v svoje roke. — S tem sklepom so možje pač dokazali, da so nemška gasilna društva bolje torišča za politične strasti in rovarstva, kot dobrodelne naprave. Sicer pa vidimo take prikazni tudi pri nas in lahko bi imenovali gasilna društva na Slovenskem, katerim je poleg parade glavna stvar to, da se o vsaki priliki udeležujejo narodnost naše žalečih demonstracij.

(*Preganjanje krščanskih Slovanov*) na balkanskem poluotoku prihaja zopet na dnevni red. Iz Macedonije se namreč počóča, da razbojniške čete v sporazumu s turškimi oblastmi prepadajo bolgarske vasi, jih zažigajo in plene, prebivalce pa more ter po stari turški navadi skrunijo. — Turki so pač nepoboljšljivi. Še bi jim moralo biti v živem spominu kak sad jim je obrodilo njihovo dosedanje preganjanje krščanov; še bi se mogli spominjati, da je Rusija vedno s paznim očesom sledila vsemu, kar se se je v gnili padišahovi državi snovalo glede krščanov in da jim je vedno bila pripravljena pomagati, kedar je njihova sila in stiska dospela do vrhunca. Tudi sedanje turško ravnanje ne bode ostalo brez nasledkov; kajti ko bi vedno ponavljajoče se pritožbe naposled zopet imele za nasledek novo iztočno vojno, tedaj bode gotovo, da bi se ruski kozaki ne umaknili več izpred Carjega gradu, kakor so se za poslednje vojne.

Razne novice.

(*Prodaja deklet.*) Človek še ne more verovati, ali je mogoče, da je še v naši državi ljudi, kateri se pečajo s prodajanjem ljudi, zlasti mladih deklet, a ne da

bi redarstvo vedelo za to brezčloveško kupčijo. Na Ogrskem so namreč zasledili malopridne in brezvestne vrste ljudi, kateri imajo po vseh večjih mestih ogrskih svoje

postopače, kateri jim lové dekleta, obetajoč jim nebesa in sjajne zvezde na nebu. In to se zgodi navadno tako: Znano je, da je po večjih mestih dostikrat dokaj deklet brez službe. Na te prežé ti ljudje. Neka brezvestna ženska v Pešti ima celo svojo posredovalno pisarno in ko udobe katero v pest, pravijo ji, da ji bodo preskrbeli lepe službe v Carjigradu, v Aleksandriji ali pa v Ameriki. Ubožice se dajo pogovoriti in zaslepiti na svojo lastno pogubo, kajti njih gospodje jih sicer pošiljajo v omenjena mesta, ali ne v službe, ampak na sejem, na ogled, kjer jih prodajejo. Ko prijadra na pr. ladija do Aleksandrije z ogrskimi dekleti, pričakujejo jih tam kupci, in ko stopijo iz ladije, začne se prava barbarska kupčija. Kdor da več, tisti ima prednost. Dekleta se cené, kakor roba. Ves jok in vsa žalost ne pomaga jim nič. Kupci jih odvedejo v svoje hiše, kjer revice, udane v to sramotno usodo, moralno hirajo. Nobena se ne vrne več v svojo domovino, ker se ne more. Tako jih je brezvestnost človeška pregnala v kraje, od koder ni več pota domu. To so žalostni odnošaji, žalostne prikazni društvenega življenja na Ogrskem, ki jih bode treba skoro odpraviti, zlasti pa kaznovati tiste brezvestnike, kateri delajo tako sramoto človeškemu

rodu. Hvala Bogu, da je za to čul že ogrski minister notranjih zadev, kateri je zaukazal vsem svojim organom, naj čuvajo, da se prodajanje deklet zapreči, zlasti naj vestno preiskujejo vsako deklet, katero misli iti na Turško ali v Afriko, da je ne bodo mogli brezvestni ljudje zlorabiti.

(*Občinstvo si voli igralko.*) V pokrajinskih gledališčih na Francoskem je navada, da si občinstvo samo voli igralko. Tako se je zgodilo v mestu Nantesu. Gledališčni ravnatelj je poklical lepo in mlado igralko z imenom Boretti, naj pride neki večer igrat v njegovo gledališče, obečavši jej, da jo sprejme, ako bode njeno igranje uga-jalo občinstvu. Občinstva je res bilo kakih 370 oseb. Vsaka od teh oseb je potem napisala svoje mnenje o igranji na poseben listek in ga je odhajajoč iz gledališča oddala zunaj postavljenemu poverjeništvu, pri katerem je bila zaradi točnega nadzorstva tudi občina zastopana. To poverjeništvu je nato pregledalo in preštelo listke in je bilo 340 gledalcev za igralko, a samo 30 proti njej. Po tem zvršenem aktu je mestno gledališčno poverje-ništvu podpisalo pogodbo z izvoljeno igralko.

Politični razgled.

Naudušeno pozdravljanje in sjajne ovacije, katere je češki narod pripravil srebrnolasemu pevcu himne „Hej Slované“, razburilo je jako Arpadove potomce. Dr. Rieger, v poštev jemljóč današnjo politično situacijo, hotel jih je torej potolažiti ter tako zagotoviti zopet dobrohotnost in naklonjenost njihovo de čeških narodnih prizadevanj. Zato je v češkem klubu imel o političnem položaji daljše, javnosti namenjeno in seveda tudi nevtogoma priobčeno predavanje, v katerem je posebno poudarjal, da češki narod ne namerja nikakor posezati v ogrske notranje raz-mere in da se v političnem in narodnostnem boji tudi krvni bratje njegovi, Slovaki, nimajo nadejati od njega nika-kve pomoči. Ob jednom je izjavil, da je politični pansla-vizem — kakor znano: pošast, katere se Madžarji grozo-vito bojé — nemogoč in da nanj ne misli nikdo med avstrijskimi Slovani; pač pa, da je duševni pansla-vizem, ki pa je čisto nenevaren velikomadžarskim sanjam. — Človek bi mislil, da je Rieger s to izjavo, katero je, kar se tiče Slovakov, gotovo govoril krvavečega srca, jako ugodil šovinistom ob Dunavu in Tisi in da ga bodo zarad nje kot svojega zaveznika slavili in do neba povzdigovali. Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Vsi madžarski listi namreč bero političnemu voditelja češkega naroda le-vite; smešijo njegove izjave glede posezanja češkega na-roda v notranje zadeve ogrske ter izjavljajo, da tudi du-ševnega panslavizma nečejo trpeti. Ubogi pigmejci! Naj pa oni oživotvorijo duševni panmadžarizem!

„Politik“, organ dr. Riegra, prišla je v svojem če-škem izdanji do sklepa, da morajo Čehi potlačiti v svo-jem sreci vsako slovansko zavest in se odreči vsi solidar-nosti z ostalimi Slovani ter se postaviti na zgol češko stališče. In zakaj vse to? Zato, da se prikupijo Madžar-jem. „Česka Politika“ naj bode prepričana, da jo bode v kratkem obhajala groza zaradi madžarskega prijateljstva in da se bode potem zopet naučila ceniti, koliko je vredna slovanska ideja.

Minister Dunajewski je predložil državnemu zboru v seji dne 4. t. m. finančni ekspozé, iz katerega je raz-vidno, da se je nedostatek izdatno pomanjšal in da je opravičena nadeja, da leta 1886. popolnoma izgine. Pri-znati se mora, da je sedanje ministerstvo prav veliko storilo za uredbo državnega denarnega gospodarstva, ka-teró je prejšnja državnozborna večina in iz njene srede vzeto ministerstvo tako nesrečno zavozilo. Grenko pri tem je le, da se je doseglo to z nalaganjem novih davkov in po tem povišanimi dohodki, a ne da bi se znižale potrebščine.

V nemškem državnem zboru je doživel železni kan-celar že drugo bitko. Poslanec Windthorst je namreč predlagal, naj bi se zrušil proti katoliškim vladikam namerjeni zakon o ekspatriaciji. Bismarck se je temu pred-logu odločno protivil, poudarjajoč, da se je ta zakon rabil z večine le proti poljski višji duhovščini na Poznanj-skem in v Šleziji in da je glede nje še vedno potreben, ker mora država skrbeti, da se ne bode delovalo za od-trganje teh dveh dežel od Nemčije. Kljub vsemu temu pa je bil Windthorstov predlog, kateri zagotavlja kato-liški duhovščini v državi „božjega strahu in dobre nravi“ več verske in politične svobode, sprejet z ogromno ve-čino 124 glasov. — Bismarck, ki se je o debati zaradi poslaniških dijet tako zaničljivo izrazil o poslancih in parlamentarizmu, ima sedaj še več prilike premišljati, kako veselo in prijetno bi se vladalo, ko bi stari Viljem bil bog, on pa njegov prorok in bi nemški narod ne poznal onih polubogov, katere imenuje svoje poslance.

Listnica upravníštva :

Gosp. J. K. v P.: Vseh števil poslednjega četrletja Vam ne morem več poslati, ker so nam nekatere že pošle.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrť leta 1 gld. — Posamične šte-vilke se prodajejo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravništvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.